

SZAKMAI TARTALOM ÉS NYELVTANI ISMERETEK ÖSSZEHANGOLÁSA A GAZDASÁGTUDOMÁNYI SZAKFORDÍTÓ KÉPZÉS TANTÁRGYAIBAN

BLENDING BUSINESS TOPICS AND GRAMMAR SKILLS IN THE SUBJECTS OF A TRANSLATION COURSE IN ECONOMICS AND BUSINESS

HAJDU ZITA¹

Az egyetemek versenyképességének és minőségbiztosításának egyik feltétele, hogy a leendő munkaadók is beleszólhassanak az oktatás tartalmába. A gazdasági szféra kiemelten fontosnak tartja a tananyag korszerűségét és az oktatás gyakorlatorientáltságát, amelyek elengedhetlen része az egyre magasabb színvonalon elvárt idegennyelv-tudás. A Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Karán a Gazdaságtudományi szakfordítói szakirány képzési programjának összeállításakor elsősorban a munkaerőpiaci igényeket vettük figyelembe. A fordítói és nyelvtani ismeretek fejlesztésén kívül a kurzus részét képezik a gazdasági, üzleti életben megkövetelt nyelvi készségek, a gazdasági háttérismeretek, a gazdasági szakszövegek elemzése, valamint a CAT-eszközök felhasználása. A tanulmány a kurzus azon tárgyait mutatja be, ahol a felsőfokú nyelvtani ismeretanyagot együtt tanítjuk a gazdasági, üzleti témakörökkel és terminológiával. Habár a nyelvtan tanítása az utóbbi évtizedekben kevesebb figyelmet kapott, mint az idegennyelvi képzés többi területe, fontosságát tekintve nem hiányozhat a kommunikatív nyelvvoktatásból és a szaknyelvvoktatásból sem.

Kulcsszavak: szakfordítói képzés, szükségletelemzés, munkavállalói kompetenciák, fordítói készségek, nyelvtani ismeretek, gazdasági, üzleti témakörök, tanulási stratégiák

When evaluating the competitiveness and quality standards of a university, one assessment criterion is whether future employers can have a say in the training goals and content or not. Up-to-date and practice-oriented curricula are considered vital by the actors of the economy, and foreign language competencies, the standard of which has increasingly shifted towards the higher levels, have become an essential part of the teaching material. When compiling the curriculum for a business translation course, teachers at the Faculty of Economic Sciences, Debrecen University were focusing on the demands of the labour market. Thus professional or business skills, English language business studies, analysis of texts on economic themes and the application of CAT tools are all elements of the programme apart from the traditional grammar and translation competences. The present study describes those subjects of the course which mix advanced grammar skills with business studies and terminology. Although the teaching of grammar has become neglected in the past few decades, at least in comparison to some other fields of foreign language learning, it should be an integral and indispensable part of foreign language teaching including communicative and professional language trainings.

Keywords: technical translation course, needs analysis, employment skills, translation competencies, grammar skills, themes and functions in economics and business, learning strategies

¹ HAJDU ZITA
Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar
Gazdasági Szaknyelvi Kommunikációs Intézet
hajdu.zita@econ.unideb.hu

1. IDEGEN NYELVI KOMPETENCIÁK IRÁNTI IGÉNY A MUNKAERŐPIACON

A gazdasági verseny klasszikus színtere a vállalatok vásárlókért, fogyasztókért vívott küzdelme. Napjainkban azonban versenyhelyzetbe kényszerülnek a munkavállalók, az oktatási intézmények és a városok, régiók is. A felsőoktatás versenyképességének és minőségbiztosításának egyik kritériuma, hogy lehetővé váljon a felhasználói szféra beleszólása az oktatás tartalmába. Az egyetemek minőségének megítélésekor a gazdaság szereplői, a hallgatók leendő munkaadói elsődlegesen egy, a vállalatok képviselőiből álló testület döntését tartanak mérvadónak. Egy oktatási intézmény munkájának minőségét leginkább az oktatott tananyag korszerűsége, a munkaadók elégedettsége és az oktatás gyakorlatorientáltsága határozza meg (POLÓNYI 2006). A gazdasági szempontokat figyelembe véve a felsőoktatási intézmények egyre inkább a beiratkozott hallgatók létszámának a növelésében érdekeltek, de legalább ennyire fontos számukra, hogy hallgatóikat olyan végzettséggel, tudással és készségekkel lássák el, amelyek már a jelenben is hiányoznak a munkaerőpiacról, a jövőben pedig szükségessé vagy elengedhetetlenné válnak. A munkaerőpiac telítődésével, különösen a diplomás kínálati oldal növekedésével, egyre értékesebbé válnak az alapvégzettségen kívüli munkahelyi kompetenciák, amelyek álláspályázatokon versenyelőnyt biztosíthatnak. Mivel egyre speciálisabb munkakörök jönnek létre, amelyekre a felvétel után képezik ki az alkalmazottakat, előtérbe kerülnek az újonnan puha tényezőknél nevezett kompetenciák, amelyek általánosan hasznosíthatóak. Transzverzális vagy non-domain készségeknek is nevezik őket (EUROPEAN COMMISSION 2013). A soft faktorok között kitüntetett szereppel bírnak az IKT-készségek: az informatikai ismeretek, az általános kommunikációs készség, valamint ennek részeként az idegennyelv-tudás. Az idegen nyelvek tanulása, különösen az angol nyelvet tekintve, ma már elsősorban szakmai célból történik, ezért az oktatásnak is a szakmai célokhoz kell igazodni. A felhasználói oldal igényeinek nyomán követése hívta életre a szakfordítói képzéseket. Diplomás munkakörökben a társalgási szintű nyelvtudás szinte magától értetődő elvárás, szükség van viszont olyan munkatársakra is, akik az adott idegen nyelvet anyanyelvi szintet megközelítően bírják, és képesek hivatalos dokumentumokat, vagy szakmai anyagokat teljes pontossággal lefordítani. Intézményünkben, a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Karán jelenleg csak angol nyelvből indítunk szakfordítói képzést. Ahogyan világszerte, úgy Kelet-Magyarországon is ez a munkaerőpiac által elsődlegesen elvárt idegen nyelv. Álláskeresőkor inkább feltételnek, mint előnynek számít. Nem elhanyagolható viszont a német nyelv munkaerő-piaci fontossága sem, és dinamikusan növekszik az orosz nyelv iránti igény is (FÖLDI-LÁSZLÓ-SZÜCS-MÁTÉ 2013).

2. A NYELVTANI ISMERETEK SZEREPE A KOMMUNIKATÍV NYELVOKTATÁSBAN, A SZAKNYELVI ÉS A SZAKFORDÍTÓI KÉPZÉSBEN

A nyelvtan magas szintű elsajátítása fordítók esetében természetes, viszont a kommunikatív nyelvoktatás elmúlt évtizedekben történt térnyerésével elhanyagoltá vált ez a nyelvi képzési terület. A gazdasági vezetők is gyakran feleslegesnek érzik, mondván, csak a kommunikáció működjön. A nyelvi tévedéseket viszont nyilvánvalóan nem

tolerálják. Ezért fontos bemutatni, hogy a gördülékeny, hibamentes kommunikáció feltétele – különösen írásbeli műfajoknál és hivatalos vagy tudományos szövegeknél – a magas színvonalú nyelvtani tudás. A kommunikatív nyelvoktatási módszernek is szerves része kell, hogy legyen a nyelvtan. A nyelvtanuló az idegen nyelv későbbi használója, így a nyelvtan tanítását segítő feladatok funkciója a későbbi szereplés, használat begyakorlása, próbája. Alapszabály a relevancia, mely szerint mindig az adott tanítási szituáció, élethelyzet által megkívánt nyelvi funkciót, készséget, nyelvtant ismertetjük, gyakoroljuk (CANALE 1980). A kognitív nyelvészet és a kommunikatív szemléletű nyelvoktatás a nyelvtant elsődlegesen jelentésközpontú jelenségnek, másodlagosan a nyelvhasználat dinamikus, aktivitásorientált rendszerének tekinti (EVANS–GREEN 2006). A szaknyelvek oktatásában, különösképp konkrét nyelvtanulási cél esetében az aktivitásorientáltság, a hasznosság kiemelten fontos tényező. A szakfordítói képzésben ritkán tanítunk új nyelvtant, viszont ha erre szükség van, és nem a nyelvgyakorlat órán, hanem valamelyik készségfejlesztési órán, például a Professzionális nyelvi készségek órán történik, akkor fordítással, illetve összehasonlítással egészül ki a nyelvtani szerkezetek elsajátításának a kommunikatív nyelvoktatásban alkalmazott szokásos folyamata, amelynek lépései: 1. Új nyelvtani jelenség felismerése, 2. Szituációkba helyezés, 3. Általánosítás, 4. Kreatív felhasználás. A fordítói képzésben feltétlenül szükséges a szerkezet pontos fordítása, illetve a két nyelv közötti összehasonlítás. A fordítás ritkán lehet szó szerinti formában elfogadható. KLAUDY Kinga és SIMIGNÉ FENYŐ Sarolta (2000) elveit követve azt valljuk, hogy fordításkor nehéz a forrásnyelvi formától elvonatkoztatni. A fordító megfeleléseket keres a forrásnyelvi és a célnyelvi formák között, majd átváltási műveleteket végez. Amikor a forrásnyelv és a célnyelv között párhuzamosság áll fenn, akkor behelyettesítést alkalmazunk, transzformációt pedig akkor, amikor a két nyelv rendszere eltér egymástól. Mindehhez azonban a forrásnyelv és különösen a célnyelv rendszerét alaposan kell ismerni és tudatosan használni. Hallgatóink egyike sem bölcsészdiplomás, így még magas szintű nyelvtudás esetében sem alaposak és főképp nem tudatosak a nyelvtani ismereteik. Ezért a tantervi programban tervezett egy szemeszternyi nyelvgyakorlat nem elegendő számukra.

3. A FORDÍTÓI KÉPZÉSBEN ALKALMAZOTT NYELVTANTANULÁSI STRATÉGIÁK JELLEMZÉSE

A nyelvtanulás és nyelvhasználat során olyan kognitív folyamatokat alkalmazunk, mint az összehasonlítás, osztályozás, mintakeresés vagy összevonás (LITTLEMORE 2009). A szakfordítói kurzuson az OXFORD (1990, 2002) által leírt nyelvtanulási stratégiák közül a kognitív nyelvtanulási stratégia elemeit alkalmazzuk leggyakrabban új nyelvtani ismeret elsajátításakor. Erre a következők jellemzőek:

- A tanuló készen áll a nyelvtan tanulására;
- Tudatos figyelem a nyelvtani struktúrákra;
- A nyelvtani szerkezetek jelentésének felfogása, újrastrukturálása, beépítése a hosszú távú memóriába;
- Általánosítás, szabályok felismerése és tudatos használata;
- Szövegből szabályok leszűrése, következtetés;

- Elemzésre és érvelésre ösztönzés;
- Hibák javítása, tanulság levonása;
- Összehasonlítás az anyanyelvvel (szabályok értelmezésénél);
- Nyelvtankönyvek vagy egyéb források használata;
- A korábban tanult nyelvi jelenségek felhasználása új nyelvtan elsajátításánál (transfer);
- Az új nyelvtani jelenség integrálása a korábban tanultakba;
- Az elsajátított információ gyakorlására késztetés.

A kognitív stratégián kívül alkalmazzuk még a szintén direkt stratégiának számító kompenzációs módszert, amely a tudásbeli hiányosságok áthidalására szolgál. Gyakran használt eszköze a „kitalálás/próbálkozás”. Ritkábban ugyan, de előfordulnak az indirekt tanulási stratégiák elemei is a fordítói képzés óráin. Ilyen például a szociális stratégia, amely az alábbiakkal írható le:

- Kérdésfeltevésekre ösztönöz;
- Elősegíti az együttműködést;
- A tanuló az információcserében használja a megtanult szabályokat;
- Az adott idegen nyelv kultúrájának jobb megismerésére késztet.

4. AZ ANGOL–MAGYAR GAZDASÁGTUDOMÁNYI SZAKFORDÍTÓI KÉPZÉS TÁRGYAI

A képesítést igazoló dokumentum szerint a végzetek angol–magyar, magyar–angol gazdaságtudományi, valamint e szakterülettel kapcsolatos társadalomtudományi szakszövegek fordítására, továbbá ezen a területen vállalkozás indítására jogosultak. A kompetenciák közül elsődlegesen a professzionális írásbeli nyelvi közvetítési készségek fejlesztendők, különösen a gazdaságtudományok területén. A négy félévből álló, nappali program tantárgyait, óraszámait és a kreditértékeket az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat
A képzés szerkezete

Tantárgy neve		Óraszámok									
		I. félév		II. félév		III. félév		IV. félév		Óra	Kredit
		Ea.	Gy.	Ea.	Gy.	Ea.	Gy.	Ea.	Gy.		
Szakmai törzsanyag											
1	Felsőfokú nyelvgyakorlatok	0	56 S 10+6							56	16
2	Magyar nyelv és stílus	0	28 5							28	5
3	Fordításelmélet	28 4	0	28 S 4+6	0					56	14

4	Általános fordítás	0	28							28	5
Differenciált szakmai ismeretek											
5	Szakszöveg-fordítási gyakorlatok			0	28	0	56	0	56	140	20
6	Számítógépes fordítói ismeretek			0	28					28	4
7	Gazdasági-üzleti ismeretek angol nyelven			0	28	0	28	0	28	84	12
8	Gazdasági szakszöveg-elemzés			0	28	0	28			56	8
9	Gazdaságpolitikai szaknyelv					0	28			28	4
10	Jogi szaknyelv							0	28	28	4
Szakmai háttérismeretek											
11	Interkulturális ismeretek	14								14	2
12	EU ismeretek	14								14	2
13	Professzionális nyelvi készségek					0	28	0	28	56	8
14	Kultúraközi kommunikációs készségek			0	28					28	4
Szakfordítói képesítő fordítás		12									12
Előadás és gyakorlat összesen		56	112	28	140	0	168	0	140	644	120
		168		168		168		140			
Kreditszám összesen		34		30		24		20			

5. SZAKMAI TARTALOM MEGJELENÉSE A *FELSŐFOKÚ NYELVGYAKORLATOK* CÍMŰ TÁRGY OKTATÁSÁBAN

Az első tárgy, amelynek keretében a szakmai ismeretek (terminológia, szövegtípusok) és a nyelvtan együttes oktatására törekszünk, a *Felsőfokú nyelvgyakorlatok*. Egy félév során természetesen csak a legfontosabb nyelvtani szerkezetek szisztematikus átismétlésére van lehetőség, ezért fontos, hogy a későbbi tárgyak oktatása során többször is visszatérjünk a problémás nyelvtani területekre. A kis csoportlétszám az

egyéni hiányosságok pótlását és javítását is lehetővé teszi. Annak ellenére, hogy a szakfordítói képzésre a már legalább egy diplomával rendelkező hallgatók iratkoznak be, gyakran csak az első félév végi nyelvtani szigorlatnál szembesülnek azzal, hogy mennyivel időigényesebb a nyelvtanulás felsőfokú szinten ahhoz képest, amikor 10–12 évük volt egy középfokú nyelvvizsga elérésére. Ugyanilyen meglepetéserőjű számukra az a felismerés is, hogy milyen sok időt kíván néhány oldalnyi szakszöveg fordítása is, amennyiben magas szintű, igényes munkára törekşenek. A 2. táblázat az irodai, üzleti, gazdasági élet olyan jellegzetes szituációit, területeit, feladatait mutatja be a teljesség igénye nélkül, amelyek leírásához elengedhetetlenek bizonyos nyelvtani szerkezetek. A *Felsőfokú nyelvyakorlat* című tárgy oktatása során szinte csak az üzleti, gazdasági életben használt szövegeket, mondatokat alkalmazunk. Mivel C1 szinten ezek a nyelvtani struktúrák már nem számítanak újnak, hanem inkább ismétlésnek, gyakorlásnak, kiegészítésnek vagy tudatosításnak tekintjük, ezért nem probléma, ha új szavakkal is találkozunk.

2. táblázat

Nyelvtani témakörök és gazdasági/üzleti/irodai témák/feladatok összehangolása

Nyelvtani szerkezet	Munkahelyi feladat/funkció
egyszerű jelen igeidő	munkaköri leírások küldetésnyilatkozatok útitervek, menetrendek instrukciók
folyamatos jelen idő	változás kifejezése folyamatban lévő projektek ideiglenesnek tekintett szituációk előre elrendezett programok
befejezett jelen idő	eredmények bemutatása hírek bejelentése
'going to' jövő idő	tervek, szándék kifejezése megalapozott előrejelzések
egyszerű jövő idő	ígéret, ajánlat, fenyegetés
folyamatos jövő idő	hivatalos programok bejelentése
<i>mustn't</i> segédige	tiltás
<i>shall</i> segédige	kötelesség kifejezése (főleg szerződésekben)
<i>must</i> segédige	nagy valószínűség érzékeltetése
<i>can't/couldn't</i> segédigék	zéró valószínűség kifejezése
feltételes mód	alkudozás, tárgyalás
<i>shall, let's</i> segédigék	javaslattétel
passzív szerkezet	személytelenység hangsúlyozása
<i>to</i> +infinitive, gerund, participle	rövidítés; hivatalos stílus kötelező elemei

6. A NYELVTANI SZERKEZETEK ISMÉTELT GYAKORLÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A GAZDASÁGI-ÜZLETI ISMERETEK ANGOL NYELVEN CÍMŰ TÁRGY ÓRÁIN

Ellis szerint a nyelvtan-tudatos, a formára fókuszáló (focus-on-form) oktatás beágyazódhat a feladatalapú kommunikatív módszerbe, ahol a nyelvi forma helyességére való törekvés véletlenszerű, az adott szituációból merül fel (ELLIS 2001). A *Gazdasági-üzleti ismeretek angol nyelven* című tárgy három féléves és célja elsősorban a gazdasági szakfordításhoz szükséges háttérismeretek, valamint a kapcsolódó terminológia szisztematikus áttekintése. Mivel a hallgatók mindegyike rendelkezik gazdálkodástudományi, társadalomtudományi vagy gazdasági-mérnöki képzési területen szerzett BA, BSc vagy főiskolai végzettséggel, az oktatás során az angol nyelvű szókincsre koncentrálnunk, és így marad idő a nyelvtani szerkezetek, nyelvhasználati kérdések gyakorlására, ismételtesre, valamint rövidebb, az adott témához kapcsolódó szövegek fordítására. Általában a heti két órából egyet fordítunk erre. A másik órában a tankönyv tematikusan felépített leckéire, illetve a témához kapcsolódó szövegekre épített beszédgyakorlat, szókincs-aktivizálás történik. A szakfordítói csoport tagjainak nagyobbik része tudományos munkát is végez, tehát az angol nyelvű szakszövegek olvasása és értelmezése számukra mindennapi feladat. Az olvasási, értelmezési készség javulásával viszont a legtöbb nyelvtanulóban kialakul egyfajta elvárás és türelmetlenség is, hogy a beszéd-készségük is hasonló ütemben fejlődjön. Az olyan csoportokban, ahol nagy affinitás mutatkozik az olvasás, szövegértés iránt, a tanár feladata, hogy ezt a beszéd-készséget célzó megközelítéssel gazdagítsa. Ezzel a csupán olvasásra, szövegértésre szánt feladatok továbbfejleszthetők más nyelvi készségek javítására is (CZELLÉR–NAGYNÉ BODNÁR 2015). A szövegértési, olvasási feladatokkal megalapozott elméleti ismeretek kiegészülnek komplex, szakmai gyakorlati részekkel, nyelvi készséget fejlesztő/funkciót ismételő feladatokkal, valamint az adott témához elengedhetetlen nyelvtani struktúrák felsőfokú szintű feladataival (3. táblázat). Megjegyzendő, hogy a szakmai, munkavállalói készségek (Business skills) elsődlegesen a *Professzionális nyelvi készségek* című tárgy részét képezik, az álláskeresés témakörét viszont olyan fontosnak tartottuk, hogy két tárgybán is feldolgozzuk.

3. táblázat
Nyelvtani szerkezetek és funkciók beillesztése az angol nyelvű gazdasági háttérismeretek oktatásába

Gazdasági témakör	Gyakorlati feladat	Nyelvi készség/funkció	Nyelvtani szerkezet
Álláskeresés	Önéletrajz; Kísérőlevél; Motivációs levél; Hivatalos levél	Információ megerősítése; Kiemelés	Befejezett jelen; Egyszerű múlt; 'Going to' jövő idő
Humán erőforrás gazdálkodás (munkaerőfelvétel, tréningek, motiváció)	Új munkahely; Munkakör/cég leírása; Részvétel tréningeken, találkozók, értekezleteken; Csoportmunka; Konfliktuskezelés	Információ/ segítségkérés; Instrukciók adása	Módbeli segédigék; Felszólító mód; Egyszerű jelen idő

Gazdasági témakör	Gyakorlati feladat	Nyelvi készség/funkció	Nyelvtani szerkezet
Munkaerőpiac	Prezentáció	Trendek leírása	Igeidők
Multi-kulturalizmus	Látogatók fogadása, segítése	Segítségnyújtás	Segédigék (<i>shall, may, can, could</i>)
Termelés	Folyamatleírás, folyamatábrák; Kapacitás jellemzése; Tervezés	Összehasonlítás; Ok-okozat kifejezése	Kötőszavak; Képességet kifejező segédigék; 'Going to' jövő idő
Logisztika	Folyamatleírás, folyamatábrák; Kapacitás jellemzése; Tervezés; Kockázatelemzés	Információ ellenőrzése és megerősítése; Indoklás; Engedélykérés	Valószínűséget és engedélyt kifejező módbeli segédigék; Feltételes mód; Okhatározói mellékmondatok és kötőszavak
Marketing	Marketing-terv; Piackutatói beszámoló; Promóciós anyagok (bro-súrák, sajtóközlemények)	Tervezés; Előrejelzés; Összehasonlítás; Prezentációk; Javaslat; Preferencia; Véleményezés	Jövő idők; Melléknévek; Módatározók; Célhatározói mellékmondatok és kötőszavak; <i>I'd rather, We'd better</i>
Értékesítés	Tárgyalások, alku; Találkozók; Termékbemutató; Szerződések	Reakciók; Termékek (gépek) működésének leírása; Információ kiemelése	Feltételes mód; Segédigék a kötelesség kifejezésére; Szankciók
Ügyfélszolgálat	Garancia, Termékproblémák	Tanácsadás; Reklamáció (kezelése)	A biztosítás nyelve
Számvitel; Pénzügy, pénzügyi válság; Befektetések; Adózás	Banki termékek/ befektetési formák bemutatása; Cégtérkékelés, eszközértékelés; Számviteli beszámoló értelmezése;	Profit-előrejelzések; Kockázat leírása; Számadatok pontos közlése; Jogszabályok, előírások ismertetése	Valószínűség kifejezése; Módbeli segédigék a kötelesség kifejezésére; Mennyiségjelző szavak

7. MONDATSZERKESZTÉS GYAKORLÁSA A GAZDASÁGI SZAKSZÖVEGELEMZÉS CÍMŰ TÁRGY TANTERVÉBEN

Míg a nyelvtani szerkezetek gyakorlásának ideális terepe az üzleti, irodai világ kínálta szituációk sora, komplexebb mondatok szerkesztését már csak írásos műfajokban tudjuk megvalósítani. A hivatalos, jogi, illetve tudományos jellegű szövegek nemcsak alapos nyelvtani tudást, hanem a többszörösen összetett mondatok megszerkesztésének képességét is igénylik. Nyelvtani kellékek a következők: vonatkozó névmások és mellékmondatok, határozói mellékmondatok, kötőszavak, valamint a rövidítést segítő igenevek. A *Gazdasági szakszövegelemzés* című két féléves tárgy eredeti tematikája gazdasági témakörönként csoportosította az elemzésre és

fordításra szánt szakmai szövegeket, de a hallgatói igények és tudásszint a koncepció változtatását kényszerítették ki. A programunkban eddig részt vevő fordítójelöltek egyikének sem volt szüksége a gazdasági, vállalkozási ismeretek újbóli rendszerezésére, annál inkább igényelték az összetett mondatok szerkesztésének elemző gyakorlását. Így a szakszövegek kiválasztásakor és a tematika felépítésében a fent említett nyelvtani, mondatszerkesztési elemek az irányadók. Az íráskészség fejlesztését vizsgáló kutatások azt mutatták, hogy izolált nyelvtani szerkezetek drillezése helyett a nyelvtanuló saját írásbeli munkáit felhasználva, a tanuló hibáit javítva fejleszthető leghatékonyabban a nyelvtani tudás (DISTEFANO–KILLION 1984). Mivel a szakfordítói képzés kis létszámú csoportban történik, adott a lehetőség az egyéni konzultációra, illetve az egyéni hibák csoportos megbeszélésére. A nyelvtani instrukciók legtermészetesebb helye az oktatásban az ellenőrzés, a lektorálás szakasza. Fontos, hogy megértessük a hallgatóval, hogy a különböző nyelvtani szerkezetek vagy változatos mondatszerkesztés érdekesebbé vagy érthetőbbé teszi írásműüket vagy fordításukat (CHIN 2008).

ÖSSZEFOGLALÁS

Egy nyelvvoktatási program tervezőinek feladata, hogy a nyelvvoktatási módszerek mai, széles tárházában megtalálják az adott kurzus céljainak leginkább megfelelőit. A szakfordítói programok esetében az alkalmazott metódusok különösen változatosak, hiszen kihagyhatatlan belőlük a régi, nyelvtan-fordító módszer, viszont az idegen nyelvi és fordítói képzés modern technikai eszközei mellett a nyelvtanulás újabb koncepciói, stratégiái is kellenek ahhoz, hogy olyan szakfordítókat képezzünk, akik a 21. században elvárt kompetenciákkal rendelkeznek.

IRODALOM

- [1] CANALE, Michael (1980): Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. *Applied Linguistics*, 1, 2–3.
- [2] CHIN, Beverly Ann (2008): *The Role of Grammar In Improving Student's Writing*. <http://people.uwplatt.edu/~ciesield/graminwriting.htm>
- [3] CZELLÉR Mária–Nagyné Bodnár Klára (2015): Gazdasági szakszövegek felhasználásának lehetőségei a beszédkészség fejlesztésére a nyelvvizsgákra való felkészítés során. In: FERENCZ Árpád (szerk.): *II. Gazdálkodás és menedzsment tudományos konferencia*. II. kötet. Kecskemét, 721.
- [4] DISTEFANO, Philip–KILLION, Joellen (1984): Assessing Writing Skills Through a Process Approach. *English Education*, v16 n4. Dec 1984. 203–05.
- [5] ELLIS, Rod (2001): Investigating form-focused instruction. In: ELLIS, Rod (ed.): *Form-focused Instruction and Second Language Learning*. Malden, MA, Blackwell, 1–41.

-
- [6] EUROPEAN COMMISSION (2013): *Excopedia: European Skills, Competencies, Qualifications and Occupations*. <https://ec.europa.eu/esco/portal/document/en/8e9cf30d-9799-4f95-ae29-e05c725b24c7>
- [7] EVANS, Vyvyan–GREEN, Melanie (2006): *Cognitive Linguistics. An Introduction*. Edinburgh University Press, 146.
- [8] FÖLDI Kata–LÁSZLÓ Éva–SZŰCS Róbert Sándor–MÁTÉ Zoltán (2013): A munkaerőpiacon szükséges nyelvi kompetenciák feltérképezése kvalitatív eszközökkel. *Szolnoki Tudományos Közlemények*, XVII., Szolnok, 140–151.
- [9] KLAUDY Kinga–SIMIGNÉ FENYŐ Sarolta (2000): *Angol–magyar fordítástechnika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 15.
- [10] LITTLEMORE, Jeannette (2009): *Applying Cognitive Linguistics to Second Language Learning and Teaching*. Palgrave Macmillan, 1–3.
- [11] OXFORD, Rebecca (1990): *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Boston, Heinle & Heinle, 8–18.
- [12] OXFORD, Rebecca (2002): Language Learning Strategies in a Nutshell: Update and ESL Suggestions. In: RICHARDS, Jack C.–RENANDYA, Willy A. (eds.): *Methodology in Language Teaching. An Anthology of Current Practice*. Cambridge University Press, 124–131.
- [13] POLÓNYI István (2006): A felsőoktatás minősége és a gazdaság elvárásai. *Magyar Minőség*, XV. évf., 10. szám, 2006. október 5–6.